

Hoekje van de Tema Tieker (11)

Johann Vandenhaute

In deze rubriek zijn we aan de 50ste originele maandelijkse uitgegeven teksten die diende als leidraad voor de maandelijkse kerngroep vergaderingen in Vlaams-Brabant. Tijden brengen veranderingen en hedentendage gaan veranderingen sneller en sneller, zodoende werden enkele 'HvdTT' geactualiseerd voor dit tijdschrift.

50

Vooraan, in de statuten van elke vereniging wordt vermeld welke de doelstellingen zijn. De doelstelling van een filatelistische vereniging is uiteraard: het bevorderen van de filatelie. Bij het bezoeken van vele clubtentoonstellingen zou men wel eens gaan twifelen aan de ernst waarmee de vorming van de aangesloten leden gebeurt.

Een verzamelaar wordt nogal eens 'gecatalogeerd' als een individualist, iemand die één of andere verzameling naar eigen goeddunken wil opbouwen. Zij die zich aansluiten bij een vereniging, met de bedoeling contacten te hebben met andere verzamelaars en zodoende kennis te vergaren, wijken af van de standaarddefinitie.

In vele vergaderingen is er een gemis aan bereidheid - of is de kennis - om degelijke filatelistische informatie en vorming te geven. Al te gemakkelijk wordt deze belangrijke opdracht - het is eerder een verplichting - afgewimpeld met het gezegde dat niet iedereen geïnteresseerd zou zijn in datgene wat verteld wordt tijdens bv. een voordracht. M.a.g. dat hij of zij die met heel wat verwachtingen aansluit bij een filatelistische vereniging in vele gevallen blijft zitten met zijn of haar honger. (Dorst moet men meestal niet lijden tijdens de vergaderingen.)

Onlangs kon het resultaat van de verkeerde aanpak in vele postzegelkringen bewonderd worden op een regionale competitieve tentoonstelling van de K.L.P.B. Het palmares vermeldde de klassieke lapsus dat het niveau van de inzendingen over het algemeen hoog lag maar dat er onder de deelnemers zeker ontgoochelingen zullen zijn. Ontgoochelden waren er inderdaad. Zij kregen van de juryvoorzitter de "goede" raad de F.I.P. richtlijnen grondig door te lezen. Hier kan de vraag gesteld worden waar de "ontgoochelden" het F.I.P. reglement moeten vinden (n.v.d.r. deze staan ter beschikking op de website van Themaphila). Hoeveel verenigingen zijn er die op eenvoudige vraag van hun leden het voornoemde reglement ter inzage kunnen voorleggen, en toelichten.

De voorzitter van de jury, zou eerder een berispende vinger moeten richten naar de verantwoordelijken van de verenigingen. Zij zijn namelijk tekort geschoten in hun opdracht en vergeten welke de doelstellingen van hun vereniging zijn. Ieder deelnemer aan een door de K.L.B.P. ingerichte competitieve tentoonstelling moet lid zijn van een aangesloten club. Deelnemen kan enkel na toestemming van de voorzitter. Deze moet zijn verantwoordelijkheid nemen, en met voldoende kennis van zaken oordelen of de verzameling al of niet geschikt is om deel te nemen. De leden, die trouw hun lidgeld betalen krijgen meestal niet de informatie, hulp en steun waarop zij recht hebben. Het is niet door het lezen van de F.I.P. reglementen dat een, meestal onervaren, verzamelaar kennis gaat opdoen.

Enkel door het lezen van de spelregels wordt men geen stervoetballer. Idem voor de postzegelverzamelaar die, door aansluiten bij een club, filatelistische kennis wil vergaren. Deze opdracht wordt, spijtig genoeg, maar al te dikwijls verwaarloosd door de clubverantwoordelijken. Ontgoochelingen zijn dan het treurige resultaat.

Hier ligt ook een taak weggelegd voor de nationale en provinciale verantwoordelijken van de verschillende disciplines. Op deze mensen wordt, door de verenigingen, te weinig beroep gedaan. Dit neemt niet weg dat de benoemde commissarissen op eigen initiatief te velde hun diensten zouden kunnen aanbieden i.p.v. enkel maar aanwezig te zijn op de vergaderingen van, meestal, gevorderde verenigingen waar hun vormende functie minder, of niet, nodig is.

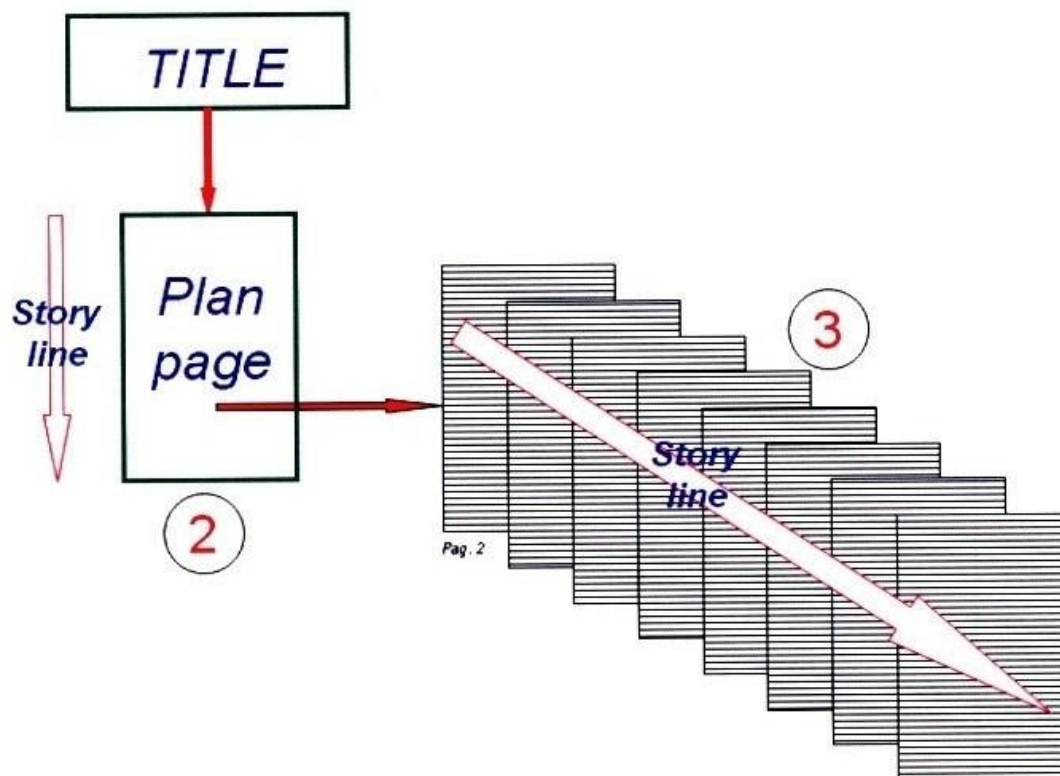
Zolang de rol van de K.L.B.P. er zicht toe beperkt, enkel interesse te betonen voor de leerlingen met "grote of grootste onderscheiding" komt zij tekort in haar taak. Onder de postzegelverzamelaars te lande bevinden zich nog andere leerlingen die ook filatelist willen worden.(51)

Het plan

Na het achtereenvolgens behandelen en bespreken van de verschillende filatelistische elementen die in een thematische verzameling kunnen we het nu hebben over de opbouw van onze verzameling.

Na de keuze van ons thema en het vergaren van thematische en filatelistisch materiaal en documentatie moeten we, na enige tijd, denken aan het samenstellen van onze verzameling.

De opbouw dient te gebeuren volgens een bepaald plan. Dit plan is als de inhoudstafel van een naslagwerk. Het dient op een logische en overzichtelijke manier ingedeeld te worden. Voor alles dient er rekening mee gehouden te worden dat het hier gaat over een geheel dat samengesteld wordt met filatelistische elementen. Het opgemaakte plan dient hiermede rekening te houden. Het heeft geen zin een uitgebreid plan te willen uitwerken als men, door studie, weet dat er geen filatelistische materiaal beschikbaar is om bepaalde onderdelen te tonen. De opgave zal niet eenvoudig zijn en heel wat denk- en studiewerk vergen, ja zelfs een paar keer overgedaan dien te worden.

We gaan er van uit dat een thematische verzameling een “levenswerk” is dat steeds kan aangepast worden naarmate de verzameling groeit. Een gouden regel bij de start is: maak een plan op in functie van het materiaal dat al in uw bezit is, niet teveel in detail, begin met de grote lijnen, later kan het plan verder uitgebouwd worden. In ieder geval moet het plan, in elk stadium, logisch opgebouwd zijn en geen simpele opsomming. Het is duidelijk dat niet iedereen dezelfde manier van denken heeft. Daarom kan geen pasklare manier aangegeven worden om een plan te ontwikkelen. Hier ligt het begrip “originaliteit” van het plan, en dus ook van de verzameling, verscholen. Het ontwikkelen van het plan zal namelijk verschillen van persoon tot persoon.

Je kan je dan ook afvragen of een jurylid wel de nodige tijd heeft (gehad) om bepaalde aanwijzingen aan te raden over je plan, gezien dit geen gemakkelijke materie is.

De verzamelaar dient er voor te zorgen dat alle onderverdelingen van het plan- en de verzameling- zodanig op elkaar volgen dat ze een geheel vormen en aldus het totaalbeeld van het thema duidelijk naar voor komt.

Het gekozen thema kan opgebouwd worden volgens:

- een systematisch plan
- een wetenschappelijk plan
- een technisch plan
- een historisch plan
- een thesis plan

Een systematisch plan.

Dit zijn thema's die uitgewerkt worden met als vertrekpunt de zogenaamde W-vragen:

Wat?, Wie?, Waarom?, Waarvoor?, Wanneer?, ...

Als voorbeeld nemen we een verzameling over: “De spoorwegen”. De eerste vragen die gesteld worden zijn: “Wat is een spoorweg?”, “Waaruit bestaat hij?”, “Wanneer ontstond hij?”, enz...

Na al deze en andere vragen logisch beantwoord te hebben starten we bij de uitvinding van de locomotief, misschien behandelen we zelfs in het kort de uitvinding en de ontwikkeling van de stoommachine.

Vervolgens behandelen we de trein – locomotief en wagons-, het spoor, het personeel, de gebouwen, de diensten, de spoorlijnen en –verbindingen.

Een wetenschappelijk plan.

Tot de verzamelingen samengesteld volgens een wetenschappelijk plan behoren de meeste verzamelingen over fauna en flora. Hier volstaat het de inhoudstafel van Brehm of Linneaus over te nemen en dit dan uit te werken met filatelistisch materiaal.

Een technisch plan.

Pogingen om voor dit soort plan een logische volgorde te maken komen steeds op hetzelfde uit: een inleiding, die de geschiedenis behandelt; een hoofdstuk waarin technische aspecten samen met de toepassingen behandeld worden; een volgend deel handelt over de organisatie i.v.m. het onderwerp.

Een historisch plan.

Een thema met een geschiedkundige achtergrond is altijd zeer interessant omdat het vele mogelijkheden biedt om het met degelijk filatelistisch materiaal uit te werken.

Gezien de geschiedenis een gekend verloop heeft gehad blijft alleen de taak over deze in hoofdstukken te verdelen.

Een thesis plan.

Dit plan is opgebouwd volgens een totaal persoonlijke visie van de verzamelaar die door zijn verzameling iets wil bewijzen.

Aan de hand van 2 voorbeelden zullen we nu aantonen dat eenzelfde thema op 2 manieren kan opgebouwd worden:

1. "Het Zeilschip", kan opgebouwd worden volgens een historisch resp. technisch plan.

In het eerste plan worden de opeenvolgende scheepstypes in een historische context geplaatst gaande van de primitieve vorm tot de actuele zeilschepen.

We krijgen dan:

1. Primitieve zeilvormen
2. Egyptische zeilschepen
3. het zeilschip in de klassieke geschiedenis
4. zeilschepen in het Noorden
5. enz.

In het tweede plan wordt de constructie van het zeilschip behandeld: de zeilen, de masten, de romp.

2. "de Orchideeën" kan opgebouwd worden volgens een wetenschappelijk resp. een thesis plan.

In het eerste plan wordt de verzameling opgebouwd volgens de gekende wetenschappelijke indelingen.

In het tweede plan wordt de nadruk gelegd op het magische en geheimzinnige dat van de bloem uitgaat.

Zij is mooi, charmant en fier.

Dit aantonen met behulp van filatelistisch materiaal moet zeker boeiend zijn.

In elk geval is het aangeraden om al bij de start enige beperking in acht te nemen.

Een thema "Vogels" is onmogelijk; met bv. "De Duif", "De Arend", heeft men zijn handen meer dan vol. Zo ook is "Scheepvaart" in de breedste zin een onmogelijke opgave is: "het Zeilschip, 40 eeuwen ontwikkeling" en "Het mechanisch aangedreven schip" is een mogelijke beperking die men in acht kan nemen.

Als besluit kan vermeld worden dat het plan logisch en juist moet zijn en dient alle elementen op te nemen die voor de ontwikkeling van het thema nodig of nuttig zijn. In het plan komen liefst geen leegten en bevat ook geen nutteloze uitweidingen. De onderdelen van het plan moeten in goede verhouding tot elkaar staan. Het plan moet oorspronkelijk en persoonlijk uitgewerkt zijn. Dit laatste betekent een verzameling samen stellen verschillend van deze van anderen.(50)

Beheersing is een mooie deugd

Heel wat kandidaat thematiekers, aangetrokken door de thematische filatelie, hebben moeite om een keuze te maken uit de ontelbare mogelijke onderwerpen. Verzamelen, wat ook het object is, is liefst geen bevestiging. Vroeg of laat zullen min of meer belangrijke bedragen willen uitgegeven worden. Zo ook, en zeker, in de filatelie. De keuze van een thema dient doordacht te gebeuren maar hoeft geen jaren uitgesteld te worden. Op de eerste plaats moet men oog hebben voor de filatelie en zich zeker niet laten beïnvloeden door al die mooie plakplaatjes.

Aandachtige lezers van deze rubriek hebben zeker al begrepen dat een thematische verzameling niet enkel beperkt is tot zegels. Alle filatelistische elementen worden gebruikt om het gekozen thema uit te werken. Het uitgiftebeleid van de postadministraties heeft gemaakt dat het aantal mogelijke thema's zeer uitgebreid is. De verbeelding van de verzamelaar doet de rest.

Liefst zal men de keuze laten vallen op een thema uit het eigen interesseveld of -beroep. Kunst, architectuur, techniek, fauna, flora, filosofische strekking e.a.

Bovenvermelde mogelijkheden kunnen dan uitgewerkt worden binnen een bepaalde periode, strekking, specialiteit. M.a.g. dat honderden thema's mogelijk zijn.

Een veilingcatalogus voor thematische verzamelaars geeft een opsomming van honderden verschillende thema's met o.a., fauna algemeen, flora algemeen, sport algemeen, muziek, schilderkunst, e.a..

Als men bv. denkt aan volgende thema's:

- De roofvogels in Europa; De duif; Het dier in de heraldiek;
- De roos; De edelweiss; Graangewassen;
- Voetbal; Schaken; De vrouw in de sport;
- Muziek in de Renaissance; Muziekinstrumenten;
- Kunstuitingen in de Prehistorie;

of

- De Alpen; Berg bouw;
- Ontstaan en nut van de bossen;

- In het rijk van de huisvrouw;
- Molenkunde; De wereld van de sprookjes;
- Van handschrift tot drukwerk;
- Iconen; Scoutsisme;
- Van rijstkorrel tot rijsttafel;
- De wereld van de film; Ogen open in het verkeer;
- Veeartsenij; Geneeskunde in dienst van de mensheid;
- Ons dagelijks brood;

Je mag gerust stellen dat de bron onuitputtelijk is.

Hier geldt dan ook de regel: 'Loop niet te hard van stapel'.

Een thematische verzameling is een levenswerk. Na de keuze gemaakt te hebben wordt op zoek gegaan naar documentatie en verzamel materiaal, filatelistische zowel als thematische. Te verkiezen is ook dat de verzamelaar naar buiten komt. Bezoeken van tentoonstellingen, beurzen, veilingen en clubs brengen een aandachtig verzamelaar enorm veel bij. Tussen "soortgenoten" vertoeven, van gedachte wisselen, zien, durven vragen, luisteren, zijn bijna een verplichting wil men een waardevolle verzameling opbouwen.

Aansluiten bij een vereniging waar actief aan thematische filatelie gedaan wordt is onontbeerlijk. In onze eigen vereniging staan enkele ervaren thematiekers ter beschikking van hen die geïnteresseerd zijn in deze boeiende vorm van verzamelen. Een avond per maand wordt, in samenwerking met andere verenigingen, bijvoorbeeld *onder de noemer Ke.The.Fil.*, speciaal gewijd aan de thematische filatelie. Elk lid is er welkom.

THEMATISCHE FILATELIE = BOEIEND EN IN HET BEREIK VAN IEDEREEN.

(53)

Onze Kinderen

In de meeste van de vorige stukjes werd gehandeld over het idee van thematisch verzamelen, wat deze manier van verzamelen inhoudt, hoe zij kan opgebouwd worden. Laten we eens een thema bekijken waar de meesten onder ons zeker ooit mee te maken gehad heeft: ONZE KINDEREN.

Postzegels, postwaardestukken, afstempelingen waar het kind op een of andere manier centraal staat zijn er in overvloed. Op filatelistisch vlak dus geen belemmering. Op thematisch vlak dient de vraag gesteld: "Hoe lang duurt het kind zijn?". We weten wel dat het KIND zijn begint bij de geboorte; maar waar eindigt het, bij de puberteit, bij de meerderjarigheid? Men beweert soms wel eens dat sommige kinderen nooit volwassen worden. ;-)

Het antwoord op de vraag dient de verzamelaar zelf te geven in de uitwerking van de verzameling. Titel en plan moeten dat duidelijk uitwijzen. De af te leggen weg tussen de geboorte en het volwassen worden heeft voldoende "hindernissen" om de verzameling origineel en logisch uit te werken.

In het behandelde voorbeeld gaan wij ervan uit dat we kiezen voor een normaal kinderleven bij ons. Dus worden de problemen van de kinderen in de derde wereldlanden niet behandeld, dit is een aspect dat eventueel kan behandeld worden in een ander thema.

We gaan, in het voorbeeld van opbouw, ervan uit dat de leeftijdsgroepen of fasen in de ontwikkeling van het kind herkenbaar zijn.

1. De geboorte: In dit deel stellen we de geboorte van het kind centraal en niet de medische infrastructuur (deze kan eventueel kort vernoemd worden).

2. Van zuigeling tot kleuter: Slapen, eten, voeding, spel, geborgenheid, feesten, kinderopvang, kleuteronderwijs, e.a. aspecten kunnen aan bod komen.

3. Opgroeïende kinderen: thuis, school, opvoeding, ontspanning, e.a.

4. Naar de volwassenheid: thuis, universiteit, beroepsopleiding, huwen, ontspanning, e.a.

5. Welke toekomst?: moreel, religieuze, sociaal-maatschappelijke aspecten, onderwijsmogelijkheden, in oorlogstijden, e.a. kunnen is de resp. delen naar belangrijkheid behandeld worden.

De rol van de volwassene - ouders, familie, opvoeders, onderwijzers e.a. dient eveneens, maar dan op een subtiële

manier versterkt te worden in de loop van de verzameling. Vergeet nochtans niet dat het thema handelt over ONZE KINDEREN. Zij staan centraal en niet de volwassenen. Dit is slechts een poging om het thema te benaderen en de verzameling op te bouwen. Er zijn er zeker nog andere. Elk thema kan met een strikt persoonlijke kijk uitgewerkt worden. In elk geval voorstudie en documentatie zijn ten zeerste aanbevolen. (54)

Bezoeken van tentoonstellingen en beurzen

Afgelopen maanden was er heel wat te beleven in de filateliewereld. Beurzen in overvloed en de tentoonstellingen waren ook niet te tellen. Maar het is duidelijk dat er verschillen zijn ook in vergelijking met omliggende landen. T.T. heeft toevallig in de verschillende omliggende landen de honneurs waargenomen, nl:

België : Antwerpen (5-6 april): Nipa postzegelbeurs en Temsifil (14-16 september): Nationale competitieve

Duitsland : Essen (12-14 april): Duitse Kampioenschappen Thematische Filatelie

Frankrijk : Parijs (8-11 november): Salon Philatélique d'Automne.

Het is altijd interessant om de verplaatsingen te maken, omdat je dan andere handelaar en/of verzamelingen kan bekijken. En zo kan je dan op een paar nieuwe elementen voor je verzameling stuiten. Bij de bekeken verzamelingen van een collega verzamelaar zie je dan wat je nog ontbreekt of doe je ideeën op om zo je (thematische) verzameling nog verder te laten ontwikkelen. Bij handelaren ontdek en vind je ontbrekend materiaal. Zeker leerzaam.

Waar ik het echter wel even wil over hebben is de dalende belangstelling op bepaalde beurzen en tentoonstelling. Nochtans verschilt het merkkelijk in elk land. In Antwerpen en Temse was ik op zondag aanwezig en er was toch wel wat belangstelling. In Antwerpen had ik het gevoel dat onze hobby er te grabbel lag. Meer en meer handelaars hadden bakken vol albums met restanten van postzegels van gelijk welk land. Je zou verwachten dat je er zaakje zou kunnen doen, maar het is oppassen geblazen, want alles is netjes uitgerekend aan de hand van catalogi. Zeer aantrekkelijk als je één of ander land wil beginnen, maar voor semi-gevorderden zal het je altijd veel extra dubbelen opleveren, tenzij je ze in club verband kan veilen. Het pijnlijke is dat heel veel materiaal er heel wat goedkoper aangeboden wordt waar je vroeger diep in de geldbeugel moest voor tasten. Ik denk als je al dit soort materiaal wegdenkt de beurs gemakkelijk de helft kleiner zou kunnen zijn. Maar er blijkt een afzetmarkt voor te zijn. Gelukkig maar? Ik weet het niet!

Maar de drukte van vroeger is zeker nog ver weg. In ieder geval moet je niet drummen om er iets gekocht te krijgen. Vele niet professionele verkopers blijven weg wegens het hoge tafelgeld, hopelijk keren zulke handelaren terug. Of zou er een marketing machine in gang gestoken dienen te worden, in Duitsland en Frankrijk blijkt er daar nog geld voor te zijn.

Een bezoekje Essen bewees dat belangstelling niet terug van weggeweest is, nochtans voor ieder wat wils: handelaren, post administraties van verschillende landen, schoolbezoeken en een mooie tentoonstelling van goed niveau. Elke jaar is er een ander deelnemersveld, dus geen herhalingen. Opmerkelijk vond ik (en ook in Parijs) dat de prijzen meer betaalbaar worden, maar er zijn er nog steeds die voortdoen alsof de verzamelaar wordt verondersteld zonder veel nadenken veel geld te betalen voor (top)stukken. Om nog te zwijgen over het deelnemersgeld voor tentoonstellingen. Je moet als tentoonsteller aardig in de geldbeugel tasten. Het is duidelijk dat een terugval aan deelnemers zo niet uit de lucht komt gevallen. Men oogst wat men zaait. Ook de landsbond besloot onlangs de dure (wereld)tentoonstellingen links te laten liggen.

Maar gelukkig was er nog Temsifil waar zeker voldoende hoogkwalitatieve verzamelingen te bekijken waren. Als verzamelaar dien je er gelukkig nog geen hoge startgelden te betalen. Alleen spijtig dat de handelaren het lieten afweten, maar had ik dit ook al niet eens geschreven over Lissabon 2010. In Essen kan het blijkbaar nog anders. Of heeft de Duitse Post of landsbond daar een ander marketing model?(52)